

SÁMI MÁNÁIDKULTURGUOVDDAŠ MÁNNU / SÁMEDIGGI SAAMELAINEN LASTEN KULTTUURIKESKUS MÁNNU / SAAMELAISKÄRÄJÄT

TOIMINTAKERTOMUS 2023

Saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen MÁNNUN tavoitteena on saamelaislasten ja -nuorten kulttuuri-identiteetin vahvistaminen, perinteisen tiedon- ja taidon omaksuminen, kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien edistäminen nuorten keskuudessa, sukupolvien yhteisöllisyyden lisääminen ja tasavertainen oikeus lasten- ja nuorten kulttuuriin saataavuuteen saamelaisten kotiseutualueella.

Lastenkulttuurikeskuksella on vakituinen toiminnanohjaaja. Keskukseen toiminta rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä saamelaisen taiteen ja kulttuurin edistämiseen tarkoitettulla sekä toisella lastenkulttuuriin tarkoitettulla määrärahalta. Saamelaisten kotiseutualueen kunnat rahoittavat toimintaa vuosittain. Vuonna 2023 rahaa oli **139 754 €**. Rahoitus kasvoi loppuvuodesta TAIKEN yhteistyön kautta **4 900 €**. Lastenkulttuurikeskus otti vastuun nuorille tarkoitettun lakkikurssin järjestämisestä Enontekiöllä, johon Wihuri säätiö oli myöntänyt rahoituksen saamelaiskäräjille.

Keskusten rahoituksen korottamiseen on vedottu ja perusteltu toiminnan kehittämisen, valtakunnallisen tavoitettavuuden ja laajemman alueellisen kattavuuden palveluiden osalta.

Tavoitteet 2023	Toimenpiteet 2023	Mittari
Identiteetin vahvistaminen	saamel.kulttuurilähtöinen osallistumisaktiivisuus toiminta	
yhteisöllisyyden lisääminen	tapahtumat, työpajat, leiri	osallistujamäärät
perinteisen tiedon oppiminen	perinteiset osaajat ohjaajina kurssit	jatkuvuus
kielellisten -ja kulttuurillisten oikeuksien edistäminen	saamenkielinen toiminta	hyvinvointi
sukupolvien välinen yhteisöllisyys	opetustehtävät, perinteisen tiedon siirtäminen	ikäihmisten kunnioitus
yhteistyö saamelaisten kulttuuri-aktiivien, yhdistysten ja taidelaitosten kanssa	tapahtumat, suunnittelu	verkostoituminen pohjoismainen yhteistyö

Saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen toiminnassa vahvistetaan saamelaislasten- ja nuorten saamenkielisiä ja kulttuurinmukaisia palveluita ja luodaan puitteet yhdenvertaiseen kulttuuri- tarjontaan. Toiminta on vakiintunut osaksi koulujen saamenopetusta ja saamelaisen varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatusta. Mánnu tavoitti toiminnallaan kohderyhmiään saamelaisalueen kulttuuri-tapahtumissa. Lastenkulttuuria tuotettiin yhteistyössä saamelaiskäräjien keskusten, saamelaisten toimijoiden, kulttuuri- ja taidelaitosten ja

yhdistysten kanssa. **Tärkeimmät yhteistyökumppanit olivat:** Skábma elokuvakeskus, saamelainen musiikkikeskus, Lapsiasiainvaltuutettu, Nuoraidráđđi, Suomen saamelaisnuoret (SSN), TAIKE, Davvi Girji, Sámi Duodji, Johtti Sápmelaččat ry, Mii-searvi, SIIDA saamelaismuseum, Saamelaisalueen koulutuskeskus, Saamelaiset kirkossa-hanke, Kolttsaamelaisten koulupolku-hanke, Ä'vv-skolt sami museum, ja Kulttuurikeskus Kattila.

Alle kouluikäiset lapset

Lapsille suunnattua kulttuurillista, saamenkielistä, osallistavaa toimintaa järjestetään kaikkien saamelaisalueen kuntien saamenkielisissä varhaiskasvatyksyksissä ja kielipesissä.

Juoigan ja rytmit- Joiut ja rytmit -joiku- ja laulutuokiota järjestettiin alle kouluikäisille Vuotsossa, Ivalossa, Inarissa, Karigasniemellä, Utsjoella ja Nuorgamissa. Ohjaajana Laura Tapiola ja Petra B. Magga-Vars.

Lasten taidetuokiota – saamenkielistä lasten tuokiota järjestettiin kolme kertaa Hetan koulukeskuksessa alkuopetuksen saamenkieliselle ryhmälle jonne kutsuttiin ainoastaan saamenkielinen päiväkodin lapsi mukaan. Ohjaajana Elli-Saara Magga.

Ellos duodji -työpaja lapsille Inarissa. Lapset pääsivät yhdessä vanhempiensa kanssa tutustumaan saamelaisiin käsityömaterialleihin ja valmistamaan avaimenperiä sisästä, helmistä ja hylkeennahasta.

Saamelaiskäräjien avoimet ovet 6.2.- lasten työpajassa askarrettiin yhdessä gahpir-magneetteja.

Koululaiset

Toiminta oli pääosin työpajojen muodossa. Se sisällytettiin osana kulttuuritapahtumien ohjelmaan. Inarissa järjestettäviin tapahtumiin osallistujia tuli kaikkialta saamelaisen kotiseutualueen kouluista ennakoilmoittautumisien mukaan.

Työpajat

Skábmagovat lasten- ja nuorten päivä (26.1.) Inarissa. Työpajoissa kuuneltiin saamelaiskirjailijoiden kirjoittamia lasten ja nuorten kirjoja, joita he itse lukivat koululaisille. Mukana olivat Rauna Paadar-Leivo, Kirste Paltto ja Marit Alette Utsi. Järjestettiin yhteistyössä elokuvakeskus Skábman ja Davvi Girjin kanssa.

Duddjon, käsityö ja askartelu lapsille (6.5.) saamelaisen kotiseutualueen ulkopuolella, Rovaniemellä yhteistyössä Rovaniemen saamelsiyhdistys Mii-searvin kanssa.

Ijahis Idja-alkuperäiskansojen musiikkitapahtuma, lasten ja nuorten päivän työpajat (18.8.) Inarissa
Tapahtumaan järjestettiin 5 työpajaa: *Sarvi-laavun koristelu Sajoksen ulkopuolelle, Ahkujen pajat, Luut ja sarvipalat-askartelu ja Oksa-kansa.*

Dánsun-pajat Hetassa (23.10.) ja Karesuvannossa (12.12.) Ohjaajana: Tanssi-taiteilija Ánná-Katri Helander Kautokeinoon.

Duddjon -ja buđaldallan-bájit Inarissa Sajoksessa (26.4.) Karigasniemen koulussa (30.10.) ja Vuotson koulussa (7.11.)

Leiri koululaisille: Kolttsaamen koululaisten kieli- ja kulttuurileiri (22.-23.5.) Sevettijärvellä ja Neidenissä. Inarin kunnan kaikki kolttsaamea opiskelevat koululaiset kuljetettiin leirille Sevettijärvelle, jossa opetettiin kolttsaamea, perinteisiä käsitöitä ja suopunginheittoa. Tavoitteena oli oppia kieltä autenttisissa työpajoissa ja tutustua muihin kolttsaamen kieltä opiskeleviin Inarin kunnan alueella. Kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma mahdollisti matkan Norjan puolelle kolttsaamelaismuseoon saakka. Ohjaajina kolttsaamelaisten perinteen taitajat: Matleena Fofonoff, Rauno Semenoff, Heini Wesslin, ja Veikko Feodoroff. Yhteistyössä Kolttsaamelaisten koulupolku-hanke ja Inarin kunta.

Julkaisu koululaisille: Ustiban-girji / Ystäväni-kirja kuvitettiin ja taitettiin ja painatus siirrettiin seuraavalle

vuodelle 2024.

Lapsiperheet

Kulturbiras-ráidu, tutustuminen kulttuuriympäristöön Lapsiperheille opastetut retket paikallisiin luonto-kohteisiin ja tutustuminen kasveihin ja paikannimiin toteutettiin seuraavissa kohteissa: *Rávadas-putous ja Kaapin Jounin tila, Pyhä Nattanen ja Pielpajärven kirkko.*

Jouluinen askartelu-tuokio Vuotsossa (18.12.) Luonnonmateriaaleista joulukoristeita ohjaajana Eila Laiti. Yhteistyössä Saamelaiset kirkossa-hanke.

Nuoret

Kaikki saamelaisalueen kuntien nuoret tavoitettiin tapahtumiin sisällytettyjen työpajojen ja ohjelman kautta. Taidetapahtuma, Skqbmagovat ja Ihajis idja ovat nuorten keskeisiä tapaamispaikkoja, jotka osallistavat kohderyhmää diskosta -käsillä temiseen ja estradille asti.

Työpaja lapsiasiainvaltuutetun selvityksen tuloksista saamelaislasten hyvinvoinnista ja oikeuksien toteutumisesta Suomessa. Aktivoitiin nuoria keskusteluun ja yhteiseen pohdintaan selvityksen tuloksista. Yläkoululaisille Inarissa (19.1), Sevettijärvellä (19.1.) ja Karigasniemellä (20.1.). Yhteistyössä Lapsiasianvaltuutetun kanssa.

Saamelaisnuorten taidetapahtuma työpajat (26.4.)

Nuorille yhteisöllinen ympäristötaide- paja ”unelmat, odotukset ja voimaleuseet ilmastonmuutosta vastaan” Työpajassa kaiverrettiin poronsarviin koristeita, tekstiä, kuvioita, joista muodostui kota Sajoksen pihalle. Ohjaajana: Korinna Korström-Magga. Järjestettiin yhteistyössä saamelaisen nuorisoneuvoston kanssa.

Ahkujen pajat nuoret saivat mahdollisuuden oppia poron koipinahkojen pehmittämistä jiekiöllä näskäten sekä nauhojen punomista. Perinteisen duodjin taitajat Anni Äärelä ja Hilma Länsman ohjaajina.

Käsityö-perinteen elvyttäminen, lakin ompelukurssi nuorille Enontekiöllä Kurssille osallistui kymmenen 16- 35 -vuotiasta nuorta. Opettajina nuorten kursseilla olivat saamelaisen perinteisen käsityön taitajat, duojarat: Marja Näkkälä, Inger-Anne Palojärvi ja Maarit Magga. Kurssit toteutettiin kolmena viikonloppuna.

Avoimet tapahtumat:

- Marianpäivä Hetassa 25.3. (Työpajat: tanssi ja duodji)
- Pohjoisen vahvin-kilpailu Utsjoella 5.8.(non stop huovutus-paja)
- Giella-gáfea Vuotsossa 24.10.

Logo Mánnu 20 v. Saamelaislapset- ja nuoret tarvitsevat omalle toiminnalleen näkyvyyttä ja arvoa. Saamelaistaidetta priorisoiden uusi toiminnan tunnus, logo tilattiin saamelaistaiteilija Ulrika Tapio-Blindilta, Ruotsin puolen Karesuandosta. Toimintaa arvotetaan saamelaistaiteilijan näkyvän työn kautta, joka myös luo positioita niin kohderyhmässä kuin yhteistyö- verkostossa.

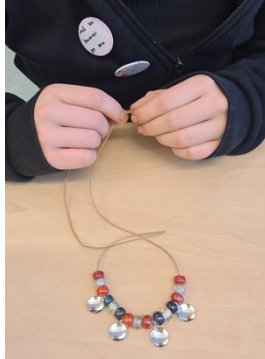
Saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen toiminnanohjaaja osallistui:

- Koululainen-lehti haastattelu etänä 17.4.
- Lastenkulttuurikeskusten liiton Lasten kulttuurin kevätpäivät, puheenvuoro 11.5. Kemijärvellä
- Saamelaisneuvoston Kultur Sápmi -konferenssi saamelaistaiteilijoille, kulttuurialantoimijoille

21.-23.9. Inarissa

Saamelaiskäräjien juhluvuosi-tilaisuus Inarissa 28.11.

- Lastenkulttuurikeskusten liiton aineeton kulttuuriperintö opas- työryhmä asiantuntijana
- Šálde-yhteistyö (TAIKE) saamelaisen läänintaiteilijan organisoimana

TAPAHTUMIA: 46

KÄVIJÖITÄ: 856